

Seksualpolitik

Formål

Formålet med udarbejdelsen af denne seksualpolitik er at skabe åbenhed og tryghed omkring arbejdet med seksualitet for de unge, tilknyttet Kilden STU og Botilbud, samt ansatte.

Vi er som personale forpligtiget til, på en fagprofessionel måde, at forholde os aktivt til de unges seksualitet. Omvendt er det af afgørende betydning, at personalet også drager omsorg for hinanden i arbejdet med den unge, som kan have en seksualitet, der overskrider personalets egne grænser og normer.

Personalet vil i denne seksualpolitik blive oplyst om definitionen af seksualitet, samt hvilke forpligtigelser de og seksualvejlederne har i forhold til at drage omsorg for, at den unge modtager den støtte og hjælp, de måtte have behov for i forhold til at udleve og udvikle deres seksualitet.

Efterfølgende giver denne seksualpolitik i overskrifter en generel vejledning og rådgivning til hvordan personalet ansat ved Kilden STU og Botilbud i praksis skal forholde sig til den unges seksualitet og egne grænser herfor.

Definition af seksualitet tager udgangspunkt i WHO's definition af seksualitet fra 1986 der lyder som følger:

”Seksualitet er en integreret del af ethvert menneskes personlighed. Den er et basalt behov og et aspekt af det at være menneske, som ikke kan adskilles fra andre aspekter i livet.

Seksualitet er ikke synonymt med samleje. Det handler ikke om, hvorvidt vi har orgasme eller ej, og endelig er det ikke summen af vores erotiske liv. Dette kan være en del af vores seksualitet, men behøver ikke at være det. Seksualitet er så meget mere. Det er, hvad der driver os til at søge efter kærlighed, varme og intimitet.

Den bliver udtrykt i den måde, vi føler, bevæger os på, rører ved og bliver rørt ved.

Det er lige så meget dette at være sensuel, som at være seksuel. Seksualitet har indflydelse på vores tanker, følelser, handlinger og samhandling, og derved på vores mentale og fysiske helse. Og da helse er en fundamental menneskeret, så må også seksuel helse være en basal menneskeret.” T. Langfeldt & M. Porter 1986

Lovgivning

I FN's standardregler om lige muligheder for handicappede (standardregel nr. 9) understreges det, at borgere med nedsat fysisk - eller psykisk funktionsevne skal have mulighed for at opleve deres egen seksualitet og have seksuelle forhold på linje med andre borgere, og at de i den forbindelse skal have støtte gennem lovgivning samt modtage relevant rådgivning.

Borgere med nedsat fysisk - eller psykisk funktionsevne har med andre ord de samme grundlæggende behov og rettigheder som andre borgere. Dette menneskesyn er en væsentlig del af værdigrundlaget i Serviceloven, der trådte i kraft den 1. juli 1998.

I Serviceloven hedder det, at vi som personale skal tilbyde en særlig indsats for at forbedre den enkelte borgers sociale og personlige funktion samt udviklingsmuligheder. Herunder at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse blandt andet gennem kontakt og samvær. I disse bestræbelser indgår også spørgsmål om støtte og hjælp i forbindelse med seksualitet.

Socialstyrelsens håndbog "Seksualitet på dagsordenen"

April 2012 udgav Socialstyrelsen en håndbog "Seksualitet på dagsordenen". En håndbog, der har til formål at beskrive og støtte personalet i at yde hjælp til borgere med nedsat fysisk - eller psykisk funktionsevne, så personale og borgere kan være trygge ved henholdsvis at give og modtage hjælp. Her kan personalet med fordel søge generelle seksualfaglige oplysninger som ikke måtte være belyst i denne seksualpolitik. I kapitel 8 i Socialstyrelsens håndbog "Seksualitet på dagsordenen" findes tillige den lovgivningsmæssige ramme. *findes i fysisk form i pakhuset (sanserummet).

Det seksualvenlige miljø

For den unge

Det er essentielt, at der for den unge tilknyttet Kilden STU og Botilbud er

- Åbenhed, respekt og dialog om den unges seksualitet, hvad enten det er i personalegruppen eller i relationen mellem den unge og personalet.
- Handles på den unges verbale ønsker og behov, samt nonverbale seksuelle signaler. Husk, at ikke alle nonverbale signaler nødvendigvis omhandler seksualitet.
- Udvises respekt om den unges seksualitet, og at seksualiteten tages lige så alvorligt som alle andre aspekter, der berører den unges livskvalitet og udvikling.
- Gives mulighed for retten til privatliv, så den unge i trygge rammer kan udleve sin seksualitet inden for de i lovgivningen fastsatte rammer.
- Gives muligheder for at møde ligesindede unge.

For personalet

Vi skal som personale passe på hinanden ved:

- At skabe åbenhed og dialog. Tage signaler og fornemmelser alvorligt og turde bringe det frem i åben dialog med hinanden og ledelsen.
- Ikke at overskride egne og andres grænser.
- At beskrive seksualfaglige problematikker
- At vi udviser agtpågivenhed i forhold til passende påklædning for at forebygge seksuelle krænkelser og overgreb.
- At søge hjælp fra leder eller kolleger, hvis vi føler os krænket af en kollega eller en af de unge, eller ser andre blive krænket.
- At vi er åbent kommunikerende og dokumenterende, når vi møder den unge, hvis adfærd kan give anledning til, at vores eller kollegers handlinger mistænkeliggøres.

Etik og respekt omkring den enkelte unge.

Når vi som personale handler på den unges verbale og/eller nonverbale seksuelle ønsker og behov, er det meget vigtigt:

- At skabe tillid ved at oplyse om tavshedspligt og møde den unge med respekt.
- Ikke at overføre egne normer og holdninger vedrørende seksualitet.
- At medtænke funktionsevne, livssituation, kultur, og religion.
- At anerkende den unges seksualitet uanset dennes seksuelle præferencer og uanset særligt afvigende seksuelle tilbøjeligheder.
- At holde sig inden for de i straffeloven fastsatte rammer

Introduktion af nye medarbejdere

På Kilden STU og Botilbud har vi valgt at introducere nye medarbejdere for vores seksualpolitik. Den nye medarbejder skal således være indforstået med at arbejde under de vilkår, der gør sig gældende i seksualpolitikken.

Seksualvejledning

Den unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne er i lighed med alle andre mennesker meget forskellige. Det gælder naturligvis også i forhold til deres seksualitet. Ligeledes er deres behov for omsorg, støtte og hjælp hertil forskellige. Nogle unge tilknyttet Kilden STU og Botilbud behøver ingen eller meget lidt hjælp, og andre har brug for en mere intensiv støtte og hjælp til at praktisere deres seksualitet.

Fælles for alle er dog, at vi på Kilden STU og Botilbud, ud fra princippet om mindst mulig indgriben, tilstræber, at alle unge bliver i stand til selv at praktisere og/eller definere deres seksualitet.

Vi er som personale altid forpligtiget til at henvise den unge til nærmeste seksualvejleder, hvis der ønskes seksualvejledning eller oplæring i forhold til deres seksualitet.

På Kilden STU og Botilbud er seksualvejlederen en del af en samlet netværksgruppe på tværs af landet og deltager i supervision samt årlig konference.

Seksualvejledningsopgaver, der henvises til, kan være:

- At lytte til tanker, problemer og behov omkring kærlighed, nærvær og intimitet.
- Gennem dialog at afsøge løsninger og muligheder omkring følelser og seksualitet.
- Information, vejledning og rådgivning om, hvilken betydning den evt. nedsatte funktionsevne/udfordringer kan have for seksuallivet.
- Vejledning omkring samtykke, etik, moral og grænser i seksuel sundhed.
- Information og vejledning til den pågældende unges partner, hvis samtykke herom.
- At hjælpe den unge til at kontakte egen læge, for informationer om psykofarmaka, der kan have betydning for den enkeltes ændring af seksuelle lyster og behov.
- Information om kønssygdomme.
- Vejledning, hvis en ung ønsker at få børn og konsekvenserne heraf.
- Information om præventionsmuligheder
- Vejledning i forhold til menstruation.
- Vejledning om onani og hjælpemidler.
- Vejledning om hensigtsmæssig seksuel adfærd.
- Hjælp til køb af blade, bøger, og film.
- Indkøb af og undervisning i brugen af seksuelle hjælpemidler.

Seksualopklæring

I enkelte tilfælde er dialog og almindelig seksualvejledning ikke fyldestgørende. Her skal seksualvejlederen fremkomme med mere konkrete handlingsanvisninger i form af seksualopklæring til at opretholde et seksualliv som fx:

- Praktisk hjælp til opklæring i brugen af seksuelle hjælpemidler.
- At føre borgerens hånd, så denne lærer at onanere ved egen hjælp.
- At få praktisk hjælp til samleje eller anden fysisk kontakt til en partner.

Ved seksualopklæring skal der udarbejdes en beskrivelse af opklæringen. Beskrivelsen skal godkendes/samtykkes af den unge selv, teamleder og/eller botilbudsleder/forstander.

Prostitution

Prostitution er ikke ulovligt i Danmark, men mange har en mening herom. Det gælder også medarbejderne, der er ansat på Kilden STU og Botilbud. Hvis en ung har et ønske om hjælp til at komme til en prostitueret, kontaktes seksualvejleder, der i samråd med forstander vil handle herpå. Er den enkelte medarbejder moralsk forhindret i at kontakte seksualvejlederen herom, må den unges ønske videregives til teamleder. Kilden STU og Botilbuds seksualvejleder vil i samarbejde

med personalegruppen i bodelen, herefter hjælpe den enkelte med at finde en prostitueret, der arbejder på frivillig basis, og har lyst til, viden om, og erfaring inden for borgere med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne. Særligt hvis der er et ønske om seksualopklæring som fx det første samleje. Ved brug af en prostitueret skal der udarbejdes en metodeplan, der tydeligt beskriver personalets handlinger i forhold til aktiviteten.

På Kilden STU og Botilbud vil det i særlige tilfælde ikke være muligt at efterkomme et sådant ønske, hvis en ung har en adfærd, der skønnes at være til fare for den enkelte eller andre.

Derfor vil vurderingen af et sådan besøg altid være på baggrund af en risikovurdering og altid i et tæt samarbejde med flere personer.

Hjælpemidler

Ved hjælpemidler kan forstås:

- Diverse hjælpemidler, der kan erhverves i erotiske butikker eller internetbutikker.
- Andre hjælpemidler, der fremmer en hensigtsmæssig adfærd og seksualitet.
- Den unge vejledes af seksualvejlederen i hygiejne omkring hjælpemidler og rengøring af disse.

Seksualitet og medicin

Nogle unge med nedsat fysisk - og psykisk funktionsnedsættelse indtager dagligt medicin. Noget medicin nedsætter seksuallysten og kan medføre impotens eller manglende orgasme. Andre medikamenter kan fremme eller ligefrem give en overdreven seksuallyst. Det er vigtigt, at personalet kontakter seksualvejleder, hvis de har spørgsmål herom, eller hvis den unge klager over nedsat eller overdreven seksuallyst. Den unge skal herefter hjælpes til at kontakte egen læge for informationer om de bivirkninger, netop deres medicin indeholder.

Prævention

Seksualvejlederen eller personalet kan oplyse den unge om hvilke præventionsmuligheder, der findes på markedet. I samråd med den unges egen læge kan man ud fra den enkeltes ønsker, problemer og behov, finde frem til det eller de præventionsmidler, der er bedst. Udover at forebygge graviditet og seksuelt overførte sygdomme kan præventionsmidler også nedsætte menstruationssmerter og kraftige blødninger.

Kønssygdomme

Seksualvejlederen/personalet skal hjælpe og støtte den unge til at kontakte egen læge hvis:

- Den unge klager over smerter og svie ved vandladning.
- Den unge har kløe eller rødme i eller omkring skridtet.
- Den unge har hævede eller ømme lymfekirtler.
- Den unge har haft ubeskyttet samleje og/eller uhensigtsmæssigt mange seksualpartnere.

Det er altid lægen, der undersøger og vurderer den unges helbredstilstand - ikke seksualvejledere/ personale. Hjælp altid den unge med at have kondomer til rådighed, hvis dette skønnes nødvendigt.

Graviditet

Hos nogle mennesker kommer behovet for at stifte familie og dermed børn. Det gælder naturligvis også for nogle af de unge på Kilden STU og Botilbud. Mange af disse unge har et urealistisk selvbillede og derved også et urealistisk billede af det at stifte familie og få børn. Her er det seksualvejlederens opgave i samarbejde med anden personale at delagtiggøre den unge i hvilke forpligtelser, der følger med det at få børn, samt hvilke konsekvenser det kan få som fx omsorgssvigt og tvangsfjernelse af barnet.

Som redskab til denne opgave findes en realistisk "Babysimulator". En dukke, der "sladrer", hvis ikke der reageres på dens behovssignaler. Se mere [ULF Forældreforløb - Udviklingshæmmedes Landsforbund](#).

Evaluering af Seksualpolitikken

Ledelse og seksualvejleder er ansvarlige for, at seksualpolitikken bliver evalueret og revideret hvert andet år, samt ved eventuelle lovændringer.

Ændringer i politikken godkendes af forstander, revideret december 2023 udgivet marts 2024.